

Mjesečnik udruge Zelena Istra

Travanj, svibanj 2008.

ŠTO VAM DONOSIMO U OVOM BROJU?

Kratak pregled aktivnosti
Zelene Istre tijekom travnja
i svibnja:

- Priopćenje Zelene Istre povodom projekta "Kaštijun"
- Vlada prekršila Zakon o zaštiti okoliša
- U Splitu i Pločama seminari o sudjelovanju javnosti u organizaciji Zelene Istre

ZELENI TELEFON

U mjesecu **travnju** primili smo 16 prijava građana na Zeleni telefon. Od toga: gradnja 2, otpad 4, razno 3, zelenilo 5, zrak 1, životinje 1.

U mjesecu **svibnju** primili smo 21 prijavu građana na Zeleni telefon. Od toga: buka 1, gradnja 1, otpad 7, razno 2, rudarenje 1, tlo 1, vode(more) 5, zelenilo 3.

Više o slučajevima pročitajte na str. 5 i 6.

Pula neće postati Napulj ako se projekt "Kaštijun" ne ostvari

Zelena Istra i dalje stoji pri svojim zahtjevima da se ne kreće u izgradnju Županijskog centra za gospodarenje otpadom na lokaciji "Kaštijun" sve dok se ne:

1. Izrade analize drugih potencijalnih lokacija za smještanje Županijskog centra za gospodarenje otpadom koji ne bi imao negativan utjecaj na okoliš, zdravlje ljudi i gospodarstvo.
2. Izrade analize drugih potencijalnih tehnologija obrade otpada primjerenih Istarskoj županiji, koje ne proizvode RDF te daju prednost recikliranju i kompostiranju, a ne spaljivanju.
3. Pristupi cjelovitom planiranju županijskog sustava gospodarenje otpadom prema hijerarhiji gospodarenja otpadom, usklađenom sa najnovijim ciljevima za minimalne postotke reciklaže Europske unije (nova direktiva o otpadu je u pripremi za usvajanje 2008.). Taj sustav mora uključivati edukaciju o smanjenju stvaranja otpada i reciklaži na svim razinama, ne samo građana.
4. U odlučivanje o lokaciji i tehnologiji STVARNO ne uključi javnost, posebice one lokalne zajednice koje će trpjeti najviše negativnih posljedica i koje će biti direktno izložene riziku (zdravstvenom, ekološkom i ekonomskom) - u skladu s europskom praksom.

Neistinita je tvrdnja pulske gradske vlasti da će se u gradu Puli dogoditi situacija s otpadom poput one u talijanskom Napulju ukoliko se ne ostvari projekt Županijskog centra za gospodarenje otpadom na lokaciji Kaštijun. Pula nije ni prvi ni zadnji grad u svijetu koji se susreće s tim problemom. Naime, komunalni otpad se može privremeno balirati, kao što se radi npr. u Makarskoj i Karlovcu, i tako dobiti na vremenu do izgradnje županijskog centra.

Baliranje je proces u kojem se otpad sabija, njegov volumen se smanjuje tri do četiri puta, hermetički je zatvoren, vodonepropusan, nema emisija u zrak te može stajati odložen na otvorenom prostoru više godina.

nastavak na sljedećoj strani...

Na taj način bi se osiguralo dovoljno vremena za odabir ispravnog rješenja problema otpada u Istri, kako lokacije (za odlaganje najmanje 2 milijuna tona otpada, podatak iz SUO ŽCGO Kaštijun, 2007.), tako i tehnologije.

U Istri postoje velika područja u kojima se može tražiti lokacija za buduće centralno odlagalište otpada

Do sada smo isto tako imali prilike čuti da je veliki dio Istarske županije vodozaštitno područje i da se centralno odlagalište ne može smjestiti drugdje nego na lokaciji Kaštijun. Međutim, javnosti nisu prezentirane karte tih vodozaštitnih područja i nisu pruženi dokazi da ne postoji prostor u kojem se alternativna lokacija posljednjih godina mogla tražiti. Vodozaštitnih zona, prema zakonu, ima četiri, od kojih je u prve tri zabranjeno deponiranje otpada.

Na karti vodozaštitnih područja iz Prostornog plana Istarske županije, u jugozapadnom dijelu Istre (na karti je to područje ispod crvene linije), gdje se stvaraju najveće količine otpada, označili smo crvenom bojom ona područja koja se nalaze unutar prve tri vodozaštitne zone i u kojima se otpad ne smije deponirati.

Područje koje nije označeno crvenom bojom je ono u kojem su se mogle tražiti alternativne lokacije.

Zadarska županija je, na primjer, za svoj budući županijski centar za gospodarenje otpadom odredila lokaciju jednog bivšeg kamenoloma u slabo naseljenom području (fotografija u prilogu). Ta županija planira izgradnju MBO postrojenja za obradu otpada, međutim bez proizvodnje goriva i otpad (RDF) i njegova spaljivanja u tvornicama cementa koje može uzrokovati ispuštanje mnogih štetnih tvari, poput dioksina, furana, žive itd.

Plan gospodarenja otpadom Istarske županije 2007.-2015. bez glave i repa

Trenutno je pri kraju izrada temeljnog planskog dokumenta koji usmjerava rješavanje problema gospodarenja otpadom u Istarskoj županiji. Taj bi plan trebao osigurati unaprjeđenje stanja u prostoru i postaviti kvalitetne smjernice i ciljeve koje bi u zadanom roku gradovi i općine trebali postići. No, i ovaj plan ostao je na rečenicama "trebalo bi". Nacrtni Plan ne propisuje nikakve izričite ciljeve koje bi trebalo postići, pa čak niti gradove i općine ne prisiljava na npr. otvaranje reciklažnih dvorišta u koja bi građani mogli donositi kućni otpad. Dakle, sve ostaje po starom - u šumu ili more.

Tako se npr. navodi i da je Studijom iz 1996. predviđeno postavljanje 300 kompleta dvostrukih kontejnera za papir i staklo na području Istarske županije. Ne navodi se međutim, što Plan predviđa za budućnost, tj. da li se ostaje na predviđenih 300 kompleta? Ako je to tako zaključujemo da se **po jedinici lokalne samouprave u IŽ (ukupno ih ima 41) planira postaviti manje od 8 kompleta kontejnera - šokantan podatak.**

Prema Zakonu o potvrđivanju konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša javnost ima pravo sudjelovanja u izradi ovakvih dokumenata te smo zato od nadležnog odjela Istarske županije zatražili organiziranje okruglog stola i javnu prezentaciju nacrtu Plana svim zainteresiranim stranama koje žele u tome sudjelovati.

Nova publikacija "Kako do djelotvornijeg sudjelovanja javnosti u postupcima procjene utjecaja na okoliš"

Publikacija je namijenjena zainteresiranoj javnosti u postupcima procjene utjecaja na okoliš, tijelima nadležnim za provedbu postupka i investitorima.

Sudeći prema brojnim priopćenjima Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva očito je da ni najviše institucije ne uočavaju najbitniju činjenicu, a to je da očito nešto ne štima sa formalističkim javnim raspravama o bitnim projektima šireg društvenog značaja kada naposljetku nakon svih tih procedura ni oni građani koji će biti najviše pogođeni negativnim posljedicama ne znaju ništa o projektu i ostaju zatečeni jer ih nitko nikada direktno nije zaista uključio u donošenje odluka. Publikacija u tiskanom obliku može se dobiti u uredu Zelene Istre ili u digitalnom (PDF format) na web stranici <http://mojapuo.zelena-istra.hr/bin/view/MojaPUO>.

U Puli, 29.05.2008.

Projekt "Mobilizacija javnosti za sudjelovanje u procedurama procjene utjecaja na okoliš" financira EUROPSKA UNIJA. Za sadržaj ovog materijala odgovara isključivo Zelena Istra. Navedena stajališta ni u kojem slučaju ne odražavaju stavove Europske unije. The project "Mobilisation of the Public for Participation in the Environmental Impact Assessment" is funded by the EUROPEAN UNION. The content is the sole responsibility of Zelena Istra and can in no way be taken to reflect the views of the European Union."

VLADA RH PREKRŠILA ZAKON O ZAŠTITI OKOLIŠA

Nacrt Uredbi o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša, Uredba o procjeni utjecaja na okoliš i Uredba o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš objavljeni su na web stranicama Ministarstva zaštite okoliša, prostornog ređenja i graditeljstva (MZOPUG) 16. svibnja 2008. bez navedenog roka za sudjelovanja javnosti u javnoj raspravi.

Vlada RH je navedene Uredbe usvojila 29. svibnja 2008. godine, ne poštujući minimalni rok od 30 dana za javnu raspravu, i time prekršila Zakon o zaštiti okoliša. **Apsurdno je da usvajanjem provedbenog propisa o informiranju i sudjelovanju javnosti Vlada krši Zakon o zaštiti okoliša upravo u dijelu koji se odnosi na informiranje i sudjelovanje javnosti.**

Prema Zakonu o zaštiti okoliša (NN 110/07):

zinfo – travanj, svibanj 2008.

čl. 141.

(1) Tijela javne vlasti dužna su osigurati pravovremeno i učinkovito sudjelovanje javnosti u postupku izrade zakona i provedbenih propisa te ostalih opće-primjenjivih pravno obvezujućih pravila iz svoje nadležnosti, koji bi mogli imati značajan utjecaj na okoliš, uključujući i postupke izrade njihovih izmjena i dopuna.

čl. 140.

(3) Minimalni rok koji se može odrediti za sudjelovanje javnosti u smislu članka 141. stavka 1. ovoga Zakona i u smislu članka 142. stavka 1. ovoga Zakona je 30 dana.

MZOPUG je pozvalo nekoliko udruga za zaštitu okoliša, među njima i Zelenu Istru, na raspravu o nacrtu prijedloga navedenih Uredbi u svoje sjedište 26. svibnja 2008. Na njemu su udruge upozorile

predstavnik ministarstva na zakonski rok za javnu raspravu. Zelena Istra je iznijela niz primjedbi na razočaravajući prijedlog uredbe o procjeni utjecaja na okoliš, koja je neznatno poboljšala razinu informiranja javnosti u tim postupcima u odnosu na stari pravilnik, dok je sudjelovanje ostalo ograničeno i neučinkovito kao i do sada. Stoga su udruge od MZOPUG na tom sastanku zatražile neke izmjene nacrtu Uredbe o PUO koje bi barem informiranje javnosti učinile djelotvornijim. Udruge su zahtijevale:

- da se o zahtjevu nositelja zahvata i o odluci da se studija o utjecaju zahvata na okoliš upućuje na javnu raspravu, javnost informira, osim putem web stranica nadležnog tijela, i obavijestima na oglasnim pločama u lokalnoj zajednici te najčitanijim dnevnim novinama na području planiranog zahvata;
- da se sjednice povjerenstva najavljuju na webu te da se omogući sudjelovanje javnosti;
- da cjeloviti tekst studije bude dostupan javnosti na internetu, a ne samo sažetak;
- da predstavnici lokalne uprave i samouprave, ukoliko je ista nositelj zahvata, ne smiju biti članovi povjerenstva jer je to sukob interesa;

- da sudjelovanje javnosti treba osigurati odgovaranjem na sve prijedloge i komentare u pismenom obliku u roku od 45 dana od kraja javnog uvida itd.

Postojeći Pravilnik o procjeni utjecaja na okoliš pokazao je do sada svu svoju neučinkovitost po pitanju sudjelovanja javnosti u postupku procjene utjecaja na okoliš i druge krupne nedostatke i, stoga, **smatramo da minimalne korekcije tog Pravilnika, koji je sad uz skromne izmjene postao Uredba o PUO, nisu dovoljne za smislenu primjenu načela ranog i učinkovitog sudjelovanja javnosti, odnosno za veće sudjelovanje javnosti u odlučivanju na lokalnoj razini**, veću sposobnost djelovanja udruga za zaštitu okoliša za praćenje provedbe novih propisa i učinkovitu zaštitu okoliša.

O sastanku i komentarima na Uredbu upoznali smo javnost na konferenciji za medije u Zagrebu 27. svibnja zajedno s predstavnicima Zelene akcije. Zelena akcija je 30. svibnja medijima uputila priopćenje o navedenom Vladinom kršenju Zakona o zaštiti okoliša zatraživši poništenje navedenih Uredbi.

27. svibnja 2008., *Dušica Radojčić*

ZELENA ISTRA ORGANIZIRA SEMINARE O SUDJELOVANJU JAVNOSTI U SPLITU I PLOČAMA

Zelena Istra je u suradnji s udrugama Sunce iz Splita i Divina Natura iz Metkovića organizirala 20. i 21. svibnja 2008. u Splitu i Pločama seminar pod nazivom "Kako unaprijediti sudjelovanje javnosti u postupcima procjene utjecaja na okoliš" u sklopu projekta "Mobilizacija javnosti za sudjelovanje u postupcima procjene utjecaja na okoliš".

Uvođenje novih i boljih zakonskih mogućnosti za sudjelovanje javnosti u okviru postupka procjene utjecaja na okoliš, koje je u tijeku u RH, nije samo po sebi dovoljno za djelotvornu primjenu - nužno je

i informiranje i edukacija o obavezama i mogućnostima svih sudionika, koje mora teći paralelno s procesom usvajanja novih zakonskih propisa.

Cilj seminara je upoznati širu javnost, tijela javne uprave i poslovni sektor o značenju sudjelovanja javnosti u postupcima PUO, o njegovom širem društvenom značaju, o procesu prilagodbe hrvatskih propisa e europskim standardima, ali i o tome zašto se do sada nismo pomakli od primjene minimalnih zakonskih obaveza sudjelovanja javnosti, zašto investitori ne vide pozitivne strane sudjelovanja javnosti i zašto dolazi do "zaustavite projekt" kampanja.

Pravo javnosti da bude informirana, da komentira i sudjeluje u odlučivanju o pitanjima koja imaju direktan utjecaj na kvalitetu njihovog života je jedno od temeljnih prava u demokratskim društvima. Međutim, i sa stajališta privatnog investitora ili tijela javne vlasti koje poduzima neki zahvat, dobro organizirano sudjelovanje javnosti može biti višestruko korisno.

22. svibnja 2008, *Dušica Radojčić*

ZELENI TELEFON

U mjesecu travnju primili smo 16 prijava građana na Zeleni telefon. Od toga: gradnja 2, otpad 4, razno 3, zelenilo 5, zrak 1, životinje 1.

U mjesecu svibnju primili smo 21 prijavu građana na Zeleni telefon. Od toga: buka 1, gradnja 1, otpad 7, razno 2, rudarenje 1, tlo 1, vode(more) 5, zelenilo 3.

Uništavanje pomorskog dobra u Peruškima

Nevjerojatno je koliko ljudi mogu biti uporni u svojim nastojanjima da unatoč svim zakonima, zabranama i kaznama i dalje bespravno grade. Kad se ta gradnja odvija na samoj morskoj obali pri čemu se obala nasipava šljunkom razlog za uzbunu je još veći. Još 2006. godine vlasnik neurbaniziranog posjeda uz samo more, između Rta Sočaj i uvale Jalnica u Peruškima, odlučio je dio obale pregraditi zidom. Mještani su slučaj prijavili općini Marčana i udruzi Zelena Istra. Brzom intervencijom Građevinske inspekcije gradnja je zaustavljena te je postavljen natpis sa zabranom daljnjih intervencija u prostoru. I evo, nakon dvije godine građani su nam dojavili da je investitor uklonio ploču te nastavio graditi zid i k tome je odlučio svoju "privatnu" plažu nasipati šljunkom pri čemu je uništio i dio kamene obale. Slučaj smo odmah prijavili Općini, Građevinskoj inspekciji i Lučkoj kapetaniji. Obje su inspekcije promptno reagirale i obavile inspekcijske nadzore te su 29. i 30. svibnja bageri Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva uklonili sve bespravno podignute građevine na spomenutom pomorskom dobru, a protiv investitora je podignuta i kaznena prijava.

Inače, ovaj primjer na tom dijelu obale nije slučajnost, niti rijetkost. Riječ je samo o još jednom slučaju bespravne gradnje koja je uzela maha na obali marčanske općine. No, ovoga puta sve su službe promptno reagirale i slučaj je riješen u kratkom roku.

Intervencijom građana spašena lipa u Loborici

Na servis Zelenog telefona 13. svibnja 2008. stigla je prijava uznemirenih mještana Loborike koji su nam dojavili da će se zbog radova na cesti odrezati jedna stara lipa. Mještani su bili angažirani te su odmah svoju molbu prosljedili i općini Marčana.

Naši aktivisti izašli su na teren i razgovarali s mještanima te s načelnikom Općine koji im je objasnio da je pročelnik već izašao na teren i u dogovoru s izvođačima radova odlučio da će se lipa sačuvati. Ovo je pravi primjer dobre komunikacije mještana i lokalne uprave i samuprave te dokaz da se ponekad i građevinski radovi mogu prilagoditi zelenilu.

Ogorčeni mještani Premanture

Na servis Zelenog telefona 28. svibnja ove godine stigla nam je prijava mještana Premanture koji su ogorčeni što se ulaz u kamp Stupice počeo naplaćivati i pješacima. Budući da su navikli šetati uz obalu kampa Stupice ne mogu vjerovati da im se od sada to i naplaćuje. U Zakonu izričito piše kako se mora osigurati slobodan pristup obali i prolaz uz obalu te javni interes u korištenju, osobitog pomorskog dobra (NN 128/04), na ovakav način krši se zakon i prava građana. Razgovarali smo i s direktoricom autokampova Arenaturista gđom Sonjom Brocca Nastić koja nam je rekla da su odlučili naplaćivati ulaz pješacima kako bi naplatili korištenje infrastrukture kampa (tuševi, wc-i i sl.) te

kako bi se osigurali od eventualnih krađa. Također je istaknula kako Arenaturist nije na niti jedan način fizički ogradio pomorsko dobro. No, nije odgovorila na pitanje kako da građani "slobodno pristupe obali"? Možda bi mogli preletjeti do obale? Kontaktirali smo i pročelnicu JUO općine Medulin gđu. Suzanu Racan Stern koja nas je obavijestila da je Općina poslala prijavu Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture zbog neovlaštene uporabe pomorskog dobra od strane Arenaturista. te su prijavu prosljedili i Lučkoj kapetaniji u Puli te se nadaju da će taj problem biti ubrzo riješen u korist svih građana. Takav slučaj dogodio se i s autokampom Stoja kada je Arenaturist pod pritiskom grada Pule i građana bio prisiljen osloboditi pristup pomorskom dobru.

Nakon pripćenja Zelene Istre o tom slučaju u dnevnom tisku oglasila se i uprava Arenaturista. Oni su se ispričali stanovnicima Premanture zbog nesuglasica oko sprečavanja ulaza u kamp Stupice te su objavili da stanovnici Premanture mogu ući u kamp uz predočenje osobne iskaznice. No, to je samo dio konačnog rješenja ovog problema budući da pravo na pristup pomorskom dobru imaju svi građani Hrvatske.

Posječeni zdravi čempresi

Mještani Perojske ceste u općini Fažana dojavili su nam da su posječena tri stara, u potpunosti zdrava čempresa. Odmah smo kontaktirali Općinu koja nam je pružila informaciju da su se čempresi nalazili na privatnom posjedu te da je vlasnica zatražila dozvolu za rušenje zbog izgradnje ogradnog zida. Općina je nakon izvršenog očevida izdala dozvolu za rušenje. No, mještani su bili ogorčeni i iznenađeni takvom odlukom i smatraju da se njihovo rušenje moglo izbjeći, a da je vlasnica mogla prilagoditi ogradni zid stablima te će se o tom slučaju žaliti vijeću općine.

O slučajevima ZT možete čitati i na stranicama <http://zt.zelena-istra.hr>

Zelena Istra
Gajeva 3, 52100 Pula
tel./fax. +385 52 506 065
udruga-zelena-istra@pu.t-com.hr
www.zelena-istra.hr